

การพัฒนาารูปแบบผลิตภัณฑ์ชุมชนชาวไทยภูเขาเผ่าลาหู่
กลุ่มเย็บผ้าแม่บ้านร่มเกล้าเจริญสุข ตำบลคีรีราษฎร์
อำเภอพบพระ จังหวัดตาก

Community product model development
Lahu hill tribe Romkloa Charoensuk Maid
Sewing Group Khiri Rat Sub district,
Phob Phra District, Tak Province.

ธนวิทย์ ฟองสมุทร¹
Tanawit Fongsamut

บทคัดย่อ

การวิจัยครั้งนี้ มีวัตถุประสงค์เพื่อ 1) ศึกษาความเป็นมาของชุมชนชาวไทยภูเขาเผ่าลาหู่ บ้านร่มเกล้าเจริญสุข ตำบลคีรีราษฎร์ อำเภอพบพระ จังหวัดตาก 2) พัฒนารูปแบบผลิตภัณฑ์ใหม่ชุมชนชาวไทยภูเขาเผ่าลาหู่ กลุ่มเย็บผ้าแม่บ้านร่มเกล้าเจริญสุข ตำบลคีรีราษฎร์ อำเภอพบพระ จังหวัดตาก 3) ประเมินความพึงพอใจและศึกษาผลกระทบที่มีต่อรูปแบบผลิตภัณฑ์ใหม่ การศึกษาความเป็นมาของชุมชนชาวไทยภูเขาเผ่าลาหู่ดำเนินการโดย การสัมภาษณ์เชิงลึก และแบบสัมภาษณ์เป็นกลุ่ม โดยใช้วิธีเลือกแบบเฉพาะเจาะจง พัฒนารูปแบบผลิตภัณฑ์ใหม่โดยผู้เชี่ยวชาญด้านการออกแบบผลิตภัณฑ์ร่วมกับสมาชิกกลุ่มเย็บผ้าแม่บ้านร่มเกล้าเจริญสุข ประเมินความพึงพอใจต่อรูปแบบผลิตภัณฑ์ใหม่จากสมาชิกกลุ่มเย็บผ้าแม่บ้านร่มเกล้าเจริญสุข จำนวน 10 คน สถิติที่ใช้คือ ค่าเฉลี่ย ค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน และศึกษาผลกระทบที่เกิดกับชุมชนชาวไทยภูเขา

¹อาจารย์, สาขาวิชาการจัดการโลจิสติกส์ มหาวิทยาลัยราชภัฏกำแพงเพชร แม่สอด

เผ่าลาหู่ด้วยการสัมภาษณ์

ผลการวิจัย พบว่า ชาวลาหู่มีการย้ายถิ่นฐานมาจากจังหวัดเชียงใหม่เมื่อราวปี พ.ศ. 2520 และมาตั้งฐานถิ่นอาศัย ณ ที่ปัจจุบัน การจัดตั้งกลุ่มเย็บผ้าในปี พ.ศ. 2535 จากพระราชดำริของสมเด็จพระนางเจ้าสิริกิติ์พระบรมราชินีนาถ พระบรมราชชนนีพันปีหลวง ครั้งเมื่อเสด็จพระราชดำเนินทรงเยี่ยมราษฎรพื้นที่อำเภอพบพระ สมาชิกกลุ่มเย็บผ้าแม่บ้านร่มเกล้าเจริญสุขได้ร่วมกับผู้วิจัยพัฒนา รูปแบบผลิตภัณฑ์ชุมชนชาวไทยภูเขาเผ่าลาหู่ โดยการพัฒนาผลิตภัณฑ์เสื้อคลุมลาหู่ได้มีตลาดและสี่ล้อตามเอกลักษณ์ของชาวลาหู่เอาไว้ แต่ให้มีความเป็นยุคสมัยมากยิ่งขึ้น อีกทั้งมีการพัฒนาองค์ความรู้และแนวทางการพัฒนาด้านการตลาดและการบัญชี ด้วยการฝึกอบรมการออกแบบตราผลิตภัณฑ์ การวิเคราะห์ต้นทุนทางบัญชี และการส่งเสริม การขายผ่านช่องทางออนไลน์ ผลการประเมินความพึงพอใจ พบว่า กลุ่มเย็บผ้าแม่บ้านร่มเกล้าเจริญสุขมีความพึงพอใจในผลิตภัณฑ์ใหม่ในระดับมาก ค่าเฉลี่ยเท่ากับ 4.27 เมื่อพิจารณาเป็นรายด้านพบว่า ด้านหน้าที่ใช้สอยมีความพึงพอใจมากที่สุดอยู่ในระดับดีมาก ค่าเฉลี่ย 5.00 รองลงมา ได้แก่ ด้านความสะดวกสบายในการใช้ ค่าเฉลี่ย 4.62 ด้านวัสดุ ค่าเฉลี่ย 4.39 ด้านความสวยงามน่าใช้ ค่าเฉลี่ย 4.25 ส่วนด้านที่มีค่าเฉลี่ยต่ำที่สุดได้แก่ ด้านราคาและด้านกรรมวิธีการผลิต มีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 3.43 ผลกระทบที่เกิดกับชุมชนชาวไทยภูเขาเผ่าลาหู่ พบว่า รูปแบบผลิตภัณฑ์ใหม่สามารถสร้างยอดขาย เพิ่มรายได้ให้กับกลุ่มเย็บผ้าแม่บ้านร่มเกล้าเจริญสุขมากขึ้น มีช่องทางการจัดจำหน่ายมากขึ้น รวมถึงเกิดแนวคิดในการพัฒนาต่อยอดรูปแบบของผลิตภัณฑ์ใหม่ๆ แต่พบว่า มีผลกระทบในด้านความเด่นชัดในเอกลักษณ์ดั้งเดิมลดลง เนื่องจากการลดตลาดสี่ล้อ และการใช้วัสดุสำเร็จรูปแทนการปักด้วยมือลงเพื่อลดต้นทุนให้สามารถตั้งราคาให้เหมาะกับบุคคลทั่วไปหรือนักท่องเที่ยวที่จะสามารถสวมใส่ได้

คำสำคัญ: ผลิตภัณฑ์ชุมชน, ชาวไทยภูเขาเผ่าลาหู่, การพัฒนาผลิตภัณฑ์

Abstract

The purposes of this research were to 1) study the history of the Lahu hill tribe community Baan Romklao Charoensuk Khiri Rat Subdistrict, Phob Phra District, Tak Province. 2) Develop a new product model for the Lahu hill tribe community Romklao Charoensuk Maid Sewing Group Khiri Rat Subdistrict, Phob Phra District, Tak Province. 3) Assess satisfaction and study the impact on new product models. The study of the history of the Lahu hill tribe community was conducted through depth interview and focus group discussion utilizing a purposive sampling. Develop new product styles by product design experts together with 10 members of the Romklao Charoensuk Maid Sewing Group. The statistics used are mean and standard deviation. Study the impact on the Lahu hill tribe community by interviewing.

The results showed that Lahu people immigrated from Chiang Mai around 1977 and settled in the present place, the establishment of a sewing group in 1992 from the royal speech of Her Majesty Queen Sirikit The Queen Mother When her Highness visited the people in the area of Phob Phra District. Members of Romklao Charoensuk Maid Sewing Group collaborated with the researcher to develop a product model for the Lahu hill tribe community. By developing Lahu robe products with patterns and colors according to the identity of the Lahu people but to be more modern. In addition, knowledge and guidelines for marketing and accounting development have been developed through brand design training, accounting cost analysis and promotion through online marketing. The results of the satisfaction assessment revealed that the Romklao Charoensuk sewing group had a high level of satisfaction with the new products in

the community (mean 4.27), when considering each aspect, it was found that the most satisfied with the functional facade was at a very good level (mean 5.00), followed by convenience of use (mean 4.62), materials (mean 4.39), aesthetics (mean 4.25), and the aspect with the lowest mean (price and production process) They have the same mean of 3.43. The impact on the Lahu hill tribe community found that the new product model can generate sales. Increase income for the Romkloa Charoensuk housewife sewing group. There are more distribution channels. Including the concept of developing new products, but it was found that the effect on the distinctiveness of the original identity was reduced. Due to the reduction of patterns, colors and the use of finished materials instead of hand embroidery, the cost is reduced so that prices can be set to suit the general public or tourists who will be able to wear it.

Keywords: community products, Lahu hill tribe people, product development

บทนำ

แผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ ฉบับที่ 12 (พ.ศ. 2560–2564) ได้จัดทำขึ้นในช่วงเวลาของการปฏิรูปประเทศท่ามกลางสถานการณ์โลกที่เปลี่ยนแปลงอย่างรวดเร็วและเชื่อมโยงกันใกล้ชิดกันมากขึ้นโดยได้นำหลัก “ปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง” มาเป็นปรัชญานำทางในการพัฒนาประเทศ ต่อเนื่องจากแผนพัฒนาฯ ฉบับที่ 9–11 เพื่อเสริมสร้างภูมิคุ้มกันและช่วยให้สังคมไทยสามารถยืนหยัดอยู่ได้อย่างมั่นคงเกิดภูมิคุ้มกัน และมีการบริหารจัดการความเสี่ยงอย่างเหมาะสม ส่งผลให้การพัฒนาประเทศสู่ความสมดุลและยั่งยืน (กองนโยบายและแผน มหาวิทยาลัยราชภัฏบุรีรัมย์, 2565) และในช่วงหลายปีที่ผ่านมา ประเทศไทยได้ประสบวิกฤตเศรษฐกิจหลายครั้ง ทำให้รัฐบาลในแต่ละยุคสมัย

ต่างมีแนวคิดที่จะกำหนดยุทธศาสตร์ของประเทศให้สามารถแข่งขันได้ในระดับที่สูงขึ้น มุ่งการเติบโตของเศรษฐกิจอย่างมีคุณภาพและเสถียรภาพ สร้างสมดุลระหว่างการพัฒนาเศรษฐกิจระดับฐานราก และการสร้างความเชื่อมโยงเศรษฐกิจภายในประเทศกับเศรษฐกิจโลก สร้างรายได้ให้กับประชาชนและประเทศชาติ ซึ่งจากที่กล่าวมา การพัฒนาผลิตภัณฑ์ชุมชน รวมถึงการพัฒนาวิสาหกิจชุมชน เป็นแนวทางหนึ่งที่จะช่วยแก้ปัญหาความยากจนของประชาชนและเป็นแนวทางที่สร้างเศรษฐกิจ สังคม และชุมชนให้มีความยั่งยืน เพราะเป็นการส่งเสริมให้ชุมชนรู้จักใช้ทรัพยากรท้องถิ่น ทำให้พวกเขาสามารถพึ่งพาตนเองในระยะยาวได้อย่างมั่นคง (องพล พรหมสาขา ณ สกลนคร และอุทิศ สังขรัตน์, 2557)

ตำบลคีรีราษฎร์ อำเภอพบพระ จังหวัดตาก ประกอบด้วย 13 หมู่บ้าน ได้แก่ บ้านอ้อมเปี่ยม บ้านแม่ละเมา บ้านป่าหวาย บ้านป่าคา บ้านร่มเกล้าสหมิตร บ้านป่าคาใหม่ บ้านป่าคาเก่า บ้านชิบาโบ บ้านใหม่คีรีราษฎร์ บ้านใหม่ยอดคีรี บ้านใหม่ดินแดง บ้านห้วยไผ่ และบ้านร่มเกล้าเจริญสุข ตำบลคีรีราษฎร์ มีลักษณะทางกายภาพเป็นภูเขาสูงประชากรส่วนใหญ่เป็นชาวไทยภูเขาอยู่ด้วยกันหลายเผ่า ประกอบด้วยเผ่ามูเซอ เผ่าอีก้อ (อาข่า) เผ่าลีซอ เผ่าเย้า เผ่าม้ง จีนฮ่อ มีประเพณีที่เป็นเอกลักษณ์ และวัฒนธรรมดั้งเดิมเป็นของตนเองเหมาะสำหรับการฟื้นฟูอนุรักษ์ไว้เพื่อเป็นแหล่งท่องเที่ยว (องค์การบริหารส่วนตำบลคีรีราษฎร์, 2565) ส่วนใหญ่ประกอบอาชีพทางการเกษตร และการทำสิ่งทอและเครื่องจักสาน ปัจจุบันพื้นที่ตำบลคีรีราษฎร์มีสัดส่วนคนจนมากที่สุดในอำเภอพบพระ จังหวัดตาก (ระบบบริหารจัดการข้อมูลการพัฒนาคนแบบชี้เป้า, 2565) ปัญหาของวิสาหกิจชุมชน หรือกลุ่มผลิตภัณฑ์ชุมชนท้องถิ่นในพื้นที่ที่สำคัญก็คือ การขาดความรู้ด้านการพัฒนาผลิตภัณฑ์ การพัฒนาทางการตลาด การผลิต การบริหารจัดการ จึงทำให้อย่างขาดโอกาสในการพัฒนาเพื่อเสริมสร้างรายได้และยกระดับผลิตภัณฑ์ รวมถึงช่องทางการจัดจำหน่ายผลิตภัณฑ์ที่หลากหลายและเข้าถึงกลุ่มผู้บริโภค

จากความสำคัญดังกล่าว ผู้วิจัยจึงเห็นความสำคัญของการพัฒนาผลิตภัณฑ์ในชุมชน โดยได้ทำการคัดเลือกกลุ่มเย็บผ้าแม่บ้านร่มเกล้าเจริญสุข ตำบลคีรีราษฎร์ อำเภอพบพระ จังหวัดตาก ซึ่งเป็นกลุ่มของชาวไทยภูเขาเผ่าลาหู่

ที่มีการรวมกลุ่มกันเพื่อผลิตและจำหน่ายผลิตภัณฑ์ผ้าทอพื้นถิ่น ผ้าทอชุมชนชาวไทยภูเขา ซึ่งการพัฒนาผลิตภัณฑ์ในชุมชนเป็นอีกทางเลือกหนึ่งในการสร้างรายได้ให้แก่ประชาชนในชุมชนท้องถิ่นรวมทั้งเป็นการกระตุ้นเศรษฐกิจในชุมชน ส่งเสริมให้ผ้าทอชุมชนชาวไทยภูเขาเผ่าลาหู่ได้มีการพัฒนารูปแบบผลิตภัณฑ์ใหม่ให้เป็นที่น่าสนใจและตรงความต้องการของผู้บริโภค และ เพื่อเป็นการส่งเสริมการขายผ้าทอชุมชนชาวไทยภูเขาเผ่าลาหู่ต่อไปในอนาคต

วัตถุประสงค์ของการวิจัย

1. เพื่อศึกษาความเป็นมาของชุมชนชาวไทยภูเขาเผ่าลาหู่ บ้านร่มเกล้า เจริญสุข ตำบลคีรีราษฎร์ อำเภอพบพระ จังหวัดตาก
2. เพื่อพัฒนารูปแบบผลิตภัณฑ์ชุมชนชาวไทยภูเขาเผ่าลาหู่ กลุ่มเย็บผ้าแม่บ้านร่มเกล้าเจริญสุขตำบลคีรีราษฎร์ อำเภอพบพระ จังหวัดตาก
3. เพื่อศึกษาผลที่เกิดกับชุมชนชาวไทยภูเขาเผ่าลาหู่ ตำบลคีรีราษฎร์ อำเภอพบพระ จังหวัดตาก จากการพัฒนารูปแบบผลิตภัณฑ์ชุมชน

ขอบเขตของการวิจัย

1. ขอบเขตด้านเนื้อหา แบ่งเป็น 3 ประเด็น ได้แก่
  - 1) ความเป็นมาของชุมชนชาวไทยภูเขาเผ่าลาหู่ บ้านร่มเกล้าเจริญสุข ตำบลคีรีราษฎร์ อำเภอพบพระ จังหวัดตาก
  - 2) การพัฒนารูปแบบผลิตภัณฑ์ชุมชนชาวไทยภูเขาเผ่าลาหู่ บ้านร่มเกล้าเจริญสุข ตำบลคีรีราษฎร์ อำเภอพบพระ จังหวัดตาก
  - 3) ผลที่เกิดกับชุมชนชาวไทยภูเขาเผ่าลาหู่ ตำบลคีรีราษฎร์ อำเภอพบพระ จังหวัดตาก จากการพัฒนารูปแบบผลิตภัณฑ์ชุมชน
2. ขอบเขตด้านพื้นที่ การศึกษาคั้งนี้ผู้วิจัยได้คัดเลือกพื้นที่ศึกษาแบบเฉพาะเจาะจง คือ พื้นที่ตำบลคีรีราษฎร์ อำเภอพบพระ จังหวัดตาก
3. ขอบเขตด้านประชากร การศึกษาคั้งนี้ผู้วิจัยได้กำหนดกลุ่มประชากรเป้าหมาย คือ กลุ่มเย็บผ้าแม่บ้านร่มเกล้าเจริญสุข ตำบลคีรีราษฎร์ อำเภอพบพระ จังหวัดตาก

วิธีดำเนินการวิจัย

ประชากร และ กลุ่มตัวอย่าง

ประชากรในการวิจัยในครั้งนี้เป็นสมาชิกในกลุ่มเย็บผ้าแม่บ้านร่มเกล้า เจริญสุข ตำบลคีรีราษฎร์ อำเภอพบพระ จังหวัดตาก จำนวน 10 คน

เครื่องมือวิจัย

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยในครั้งนี้ ประกอบด้วย แบบสัมภาษณ์เชิงลึกกึ่งโครงสร้าง และแบบประเมินความพึงพอใจต่อการพัฒนารูปแบบผลิตภัณฑ์ชุมชน

การเก็บรวบรวมข้อมูล

เก็บรวบรวมข้อมูลความเป็นมาของชุมชนชาวไทยภูเขาเผ่าลาหู่ บ้านร่มเกล้าเจริญสุข ตำบลคีรีราษฎร์ อำเภอพบพระ จังหวัดตาก รวมถึงภูมิปัญญา ลวดลายผ้าที่เป็นเอกลักษณ์ของชาวไทยภูเขาเผ่าลาหู่ จากการสัมภาษณ์สมาชิกกลุ่มเย็บผ้าแม่บ้านร่มเกล้าเจริญสุข จำนวน 10 ท่าน และจากการศึกษาจากข้อมูลปฐมภูมิ

การวิเคราะห์ข้อมูล หรือ สถิติที่ใช้ในการวิจัย

วิเคราะห์ข้อมูลที่ได้จากการสัมภาษณ์มาวิเคราะห์เนื้อหา เพื่อทำการออกแบบและพัฒนารูปแบบผลิตภัณฑ์ชุมชนใหม่จากการมีส่วนร่วมกับกลุ่มเย็บผ้าแม่บ้านร่มเกล้าเจริญสุขและผู้เชี่ยวชาญในด้านการออกแบบผลิตภัณฑ์และการตลาด จากนั้นทำการวิเคราะห์และประเมินผลที่เกิดกับชุมชนและประเมินความพึงพอใจต่อการพัฒนาผลิตภัณฑ์ใหม่โดยใช้สถิติเชิงพรรณนา ค่าเฉลี่ย และค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน

ผลการวิจัย

จากการเก็บรวบรวมข้อมูล วิเคราะห์ข้อมูล ผลวิจัยปรากฏว่า

1. เดิมชาวไทยภูเขาเผ่าลาหู่ ตำบลคีรีราษฎร์ อำเภอพบพระ จังหวัดตาก อาศัยอยู่ที่อำเภอฝาง จังหวัดเชียงใหม่ แต่เมื่อราวปี พ.ศ. 2520 ได้มีการชักชวนจากนายพลท่านหนึ่งให้เดินทางมาอยู่อาศัยบริเวณใกล้เคียงกับบริเวณที่ตั้งหมู่บ้านในปัจจุบัน โดยเริ่มแรกมีประมาณ 20 ครอบครัว จำนวน 60-70 คน โดยช่วงเวลาราว 3 ปีแรก หลังจากการเดินทางมาตั้งถิ่นฐานที่ตำบลคีรีราษฎร์ ชาวไทย

ภูเขาเผ่าลาหู่ยังไม่สามารถประกอบอาชีพหรือทำการเพาะปลูกเลี้ยงชีพเองได้ เพราะทั้งหมดอยู่ในการดูแลของทหารในพื้นที่ เนื่องด้วยข้อพิพาทของทหารที่กำลังสร้างถนนกับชาวไทยภูเขาเผ่าที่อาศัยอยู่ก่อน หลังจากผ่านช่วงเวลาตึงเครียดเป็นเวลา 3 ปี ชาวไทยภูเขาเผ่าลาหู่ได้เริ่มทำการเพาะปลูกพืชผลทางการเกษตรและหาของป่ามาเลี้ยงชีพ รวมถึงจำหน่ายเพื่อหารายได้ อีกทั้งทำเครื่องจักสานเพื่อนำไปจำหน่าย และในปี พ.ศ. 2523 กรมพัฒนาที่ดินได้เข้าจัดการแบ่งพื้นที่เพื่อตั้งเป็นหมู่บ้านและแบ่งพื้นที่ทำกินให้กับประชาชน โดยที่หมู่บ้านร่มเกล้าเจริญสุขเพิ่งจัดตั้งเป็นหมู่บ้านแยกออกมาจากหมู่บ้านร่มเกล้าสมิทธิธรรม ตำบลคีรีราษฎร์ อำเภอพบพระ จังหวัดตาก ต่อมานอกจากชาวไทยภูเขาเผ่าลาหู่แล้ว ยังมีชาวไทยภูเขาเผ่าอื่นๆ เข้ามາอาศัยอยู่ด้วย เช่น อาข่า ลีซอ เย้า ม้ง จีนฮ่อ และเมื่อความเจริญต่างๆ เริ่มเข้ามา การใช้ชีวิตของชาวลาหู่เปลี่ยนจากการเพาะปลูกเพื่อเลี้ยงชีพมาเป็น การเพาะปลูกแบบเกษตรกรรมแบบเต็มตัว

การจัดตั้งกลุ่มเย็บผ้าแม่บ้านร่มเกล้าเจริญสุข ครั้งเมื่อสมเด็จพระนางเจ้าสิริกิติ์ พระบรมราชินีนาถ พระบรมราชชนนีพันปีหลวง เสด็จพระราชดำเนินทรงเยี่ยมราษฎรพื้นที่อำเภอพบพระในปี พ.ศ.2535 ได้มีพระราชดำรัส โครงการส่งเสริมศิลปอาชีพ โดยอาศัยศิลปะที่ตนมี จัดตั้งกลุ่มเย็บผ้าลาหู่ขึ้น โดยแรกเริ่มมีสมาชิกกลุ่ม 8 คน ทำการปักเย็บผ้าส่งให้กับโครงการศิลปอาชีพเป็นรายได้เสริมเรื่อยๆ จนกระทั่งทางโครงการส่งเสริมศิลปอาชีพลดจำนวนการรับผ้าปักลง ประกอบกับสมาชิกกลุ่มเองไม่มีเวลาในการปักผ้าให้ได้ตามความต้องการของโครงการศิลปอาชีพ เพราะต่างก็ต้องดูแลแปลงเกษตรที่เพาะปลูกไว้ และต้องดูแลหลายจนไม่มีเวลาในการปักผ้าได้ จึงไม่ได้ทำการปักผ้าส่งให้กับกองศิลปอาชีพอีกนับตั้งแต่นั้นมา

ณ ปัจจุบันกลุ่มเย็บผ้าแม่บ้านร่มเกล้าเจริญสุข จะมีการรวมกลุ่มเพื่อตัดเย็บและสินค้าผลิตภัณฑ์ชุมชนเป็นครั้งคราว มีแม่สุนารีซึ่งเป็นประธานกลุ่ม ยังคงทำการปักผ้าและตัดเย็บชุด ลากูและกระเป๋าตามคำสั่งซื้อจากลูกค้าและมีการวางจำหน่ายผลิตภัณฑ์ชุมชนที่ร้านค้าชุมชนกองทุนหมู่บ้านแต่หากมีคำสั่งซื้อในปริมาณมาก ทางกลุ่มเย็บผ้าแม่บ้านร่มเกล้าเจริญสุขจะรวมตัวเพื่อช่วยกันปักและตัดเย็บให้ทันเวลาตามที่ลูกค้าสั่งซื้อ

2. การพัฒนารูปแบบผลิตภัณฑ์ชุมชนชาวไทยภูเขาเผ่าลาหู่ บ้านร่มเกล้าเจริญสุข ตำบลคีรีราษฎร์ อำเภอพบพระ จังหวัดตาก จากการวิเคราะห์ข้อมูลพื้นฐาน ทั้งในด้านที่มา ภูมิปัญญาด้านการทอผ้าและการปักผ้าของชาวไทยภูเขาเผ่าลาหู่ สวดลายผ้า รวมถึงผลิตภัณฑ์เดิมที่มีการจัดจำหน่ายนั้น พบว่า ผลิตภัณฑ์ที่ได้ผลิตนั้นมีหลากหลายรูปแบบ เช่น เสื้อคลุม กางเกง พู หมวก และกระเป๋า แต่รายได้จากการขายผลิตภัณฑ์ค่อนข้างน้อย เนื่องจากรูปแบบของผลิตภัณฑ์ โดยเฉพาะเสื้อคลุมและกระเป๋านั้นเป็นรูปแบบดั้งเดิม ยังไม่มีการคิดประยุกต์หรือริเริ่มสร้างสรรค์ในการพัฒนารูปแบบใหม่ๆ ที่ทันสมัยตอบโจทย์กับกลุ่มผู้ซื้อนักท่องเที่ยว ทำให้นักท่องเที่ยวซึ่งเป็นกลุ่มลูกค้าหลักไม่ค่อยให้ความสนใจในผลิตภัณฑ์ ทั้งที่ทางกลุ่มพยายามชูให้เป็นผลิตภัณฑ์หลัก จึงได้ร่วมกันวิเคราะห์และหาแนวทางในการพัฒนาผลิตภัณฑ์เสื้อคลุมและกระเป๋าของชาวไทยภูเขาเผ่าลาหู่โดยให้มีการออกแบบที่ร่วมสมัย เหมาะสมกับกลุ่มนักท่องเที่ยวที่ไม่ใช่ชาวไทยภูเขาได้ซื้อไปสวมใส่และใช้งาน ทั้งนี้ยังคงให้มีเอกลักษณ์ทั้งในเรื่องของลวดลายและวัสดุของชาวไทยภูเขาเผ่าลาหู่ไว้ เกิดเป็นผลิตภัณฑ์ใหม่ที่เป็นเสื้อคลุมชาวไทยภูเขาเผ่าลาหู่ในรูปแบบที่คนทั่วไป เช่น นักท่องเที่ยวทั้งชาวไทยและชาวต่างชาติสามารถนำไปสวมใส่และใช้งานได้ในทุกโอกาส และได้มีการพัฒนาตราผลิตภัณฑ์ใหม่ให้มีความสวยงามและดึงดูดการขายมากขึ้น

รูปที่ 1 ผลิตภัณฑ์ชุมชน เสื้อคลุมชาวไทยภูเขาเผ่าลาหู่ที่ได้รับการพัฒนาใหม่

รูปที่ 2 ผลิตภัณฑ์ชุมชน กระเป๋าชาวไทยภูเขาเผ่าลาหู่ที่ได้รับการพัฒนาใหม่

รูปที่ 3 ตราผลิตภัณฑ์ใหม่กลุ่มเย็บผ้าแม่บ้านร่มเกล้าเจริญสุข

3. ผลที่เกิดกับชุมชนชาวไทยภูเขาเผ่าลาหู่ ตำบลคีรีราษฎร์ อำเภอพบพระ จังหวัดตาก จากการพัฒนารูปแบบผลิตภัณฑ์ชุมชน จากการสัมภาษณ์และสังเกตการณ์ในพื้นที่ พบว่า มีผลที่เกิดกับชุมชนทั้งในด้านบวกและด้านลบ โดยผลกระทบในด้านบวก ได้แก่ ได้ผลิตภัณฑ์ในรูปแบบใหม่ที่มีความทันสมัย ผสมผสานกับเอกลักษณ์ดั้งเดิมของชาวไทยภูเขาเผ่าลาหู่ สร้างโอกาสทางการขายผลิตภัณฑ์เพิ่มมากขึ้น มีช่องทางการจัดจำหน่ายมากขึ้นจากเดิมวางขายที่ร้านค้าชุมชน ก็เริ่มมีการติดต่อผ่านทางสื่อออนไลน์ต่างๆ สามารถสร้างรายได้เพิ่มให้กับกลุ่มเย็บผ้าแม่บ้านร่มเกล้าเจริญสุข ส่วนผลลบในด้านลบนั้น พบว่าเนื่องจากผลิตภัณฑ์ใหม่มีการลวดลายและสีสัน รวมถึงความละเอียดประณีตค่อนข้างมาก เช่น จากเดิมที่ใช้การปักลายด้วยมือ ก็หันมาใช้ลายปักสำเร็จรูป เนื่องจากปัจจัยด้านต้นทุน เวลาในการผลิต อาจทำให้ผลิตภัณฑ์ชุมชนถูกมอง

ว่าไม่ได้คุณภาพที่สูงพอ โดยเฉพาะกับกลุ่มชาวไทยภูเขาเผ่าลาหู่พื้นถิ่นดั้งเดิม

4. ผลการประเมินความพึงพอใจต่อการพัฒนาผลิตภัณฑ์ชุมชนของกลุ่มเย็บผ้าแม่บ้านร่มเกล้าเจริญสุข จำนวน 10 คน สรุปได้ดังนี้

ตารางที่ 1 ความพึงพอใจต่อการพัฒนาผลิตภัณฑ์ชุมชนของกลุ่มเย็บผ้าแม่บ้านร่มเกล้าเจริญสุข

รายการประเมินความพึงพอใจ	$\bar{x}$	S.D.	ความหมาย
ด้านหน้าที่ใช้สอย	5.00	0.00	ดีมาก
ด้านความสวยงามน่าใช้	4.25	0.78	มาก
ด้านความสะดวกสบายในการใช้	4.62	0.58	ดีมาก
ด้านราคา	3.43	0.73	ปานกลาง
ด้านวัสดุ	4.39	0.82	มาก
ด้านกรรมวิธีการผลิต	3.43	0.49	ปานกลาง
ค่าเฉลี่ยรวม	4.27	0.36	มาก

จากตารางที่ 1 พบว่า สมาชิกกลุ่มเย็บผ้าแม่บ้านร่มเกล้าเจริญสุขมีความพึงพอใจต่อการพัฒนาผลิตภัณฑ์ชุมชน โดยรวมอยู่ในระดับมาก ($\bar{x}=4.27$, S.D.=0.36) เมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน พบว่า ด้านหน้าที่ใช้สอยมีค่าเฉลี่ยสูงสุด ($\bar{x}=5.00$, S.D.=0.00) รองลงมาคือ ด้านความสะดวกสบายในการใช้ ($\bar{x}=4.62$, S.D.=0.58) ด้านวัสดุ ($\bar{x}=4.39$, S.D.=0.82) ด้านความสวยงามน่าใช้ ($\bar{x}=4.25$, S.D.=0.78) ด้านกรรมวิธีการผลิตและด้านราคา มีค่าเฉลี่ยเท่ากัน ($\bar{x}=3.43$, S.D.=0.49) และ ($\bar{x}=3.43$, S.D.=0.73) ตามลำดับ

อภิปรายผล

การวิจัยเรื่องการพัฒนาารูปแบบผลิตภัณฑ์ชุมชนชาวไทยภูเขาเผ่าลาหู่ กลุ่มเย็บผ้าแม่บ้านร่มเกล้าเจริญสุข ตำบลคีรีราษฎร์ อำเภอพบพระ จังหวัดตาก ผู้วิจัยค้นพบประเด็นที่ควรนำมาอภิปรายได้ดังต่อไปนี้

1. ผลិតภัณฑ์ชุมชนชาวไทยภูเขาเผ่าลาหู่ที่มีการผลิตและจำหน่าย เดิมมีรูปแบบของผลิตภัณฑ์เป็นแบบดั้งเดิม ยังไม่มีการคิดประยุกต์หรือริเริ่ม สร้างสรรค์ในการพัฒนารูปแบบใหม่ๆ ที่ทันสมัยตอบโจทย์กับกลุ่มผู้ซื้อ โดยเฉพาะกลุ่มนักท่องเที่ยว ทำให้นักท่องเที่ยวซึ่งเป็นกลุ่มลูกค้าหลักไม่ค่อยให้ความสนใจในผลิตภัณฑ์ สอดคล้องกับงานวิจัยของ กิตติพงษ์ เกียรติวิภาค (2559) ศึกษาและพัฒนากำหนดผ้าฝ้ายทอมือมาประยุกต์ใช้ในการสร้างสรรค์ เพื่อพัฒนาผลิตภัณฑ์ กรณีศึกษา กลุ่มบ้านผ้าฝ้ายทอมือบ้านดอนหลวง อำเภอ ปาซาง จังหวัดลำพูน พบว่า สินค้าในชุมชนมักมีรูปแบบที่คล้ายคลึงกัน ไม่มีการริเริ่ม สร้างสรรค์ พัฒนา และออกแบบให้เกิดความแปลกใหม่หรือน่าสนใจ ไปจากเดิม และสอดคล้องกับงานวิจัยของ ภัคพล รื่นกลิ่น (2565) การพัฒนา ผลิตภัณฑ์ผ้าทอมือของชนเผ่าลีซูสู่การผลิตเชิงพาณิชย์ตำบลศิรีราษฎร์ อำเภอ พบพระ จังหวัดตาก พบว่า ลวดลายและรูปแบบการทอผ้าสืบทอดต่อกันมาทำให้เกิดการยึดติด ขาดการปรับปรุงและพัฒนาลวดลายและรูปแบบผลิตภัณฑ์ ใหม่ๆ

2. ผลการประเมินความพึงพอใจต่อการพัฒนาผลิตภัณฑ์ชุมชนของกลุ่มเย็บผ้าแม่บ้านร่มเกล้าเจริญสุข พบว่า ในภาพรวมมีความพึงพอใจอยู่ใน ระดับมาก ($\bar{X}=4.27$, S.D.=0.36) เมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน พบว่า ด้านหน้าที่ ใช้สอยมีค่าเฉลี่ยสูงสุด ($\bar{X}=5.00$, S.D.=0.00) เนื่องจากโดยพื้นฐานแล้วชาวไทยภูเขาเผ่าลาหู่จะให้ความสำคัญในเรื่องของประโยชน์การใช้สอย ไม่ว่าจะ เป็นในเรื่องของเครื่องนุ่งห่ม หรือผลิตภัณฑ์จากสิ่งทออื่นๆ เป็นหลัก สามารถใช้งานได้อย่างมีอรรถประโยชน์ และมีความเป็นเอกลักษณ์ สอดคล้องกับ จุ ริวรรณ จันทลาและคณะ (2559) การพัฒนารูปแบบผลิตภัณฑ์ผ้าทอไทยทรง ดำเพื่อสร้างมูลค่าเพิ่มตามแนวทางเศรษฐกิจสร้างสรรค์ พบว่า ในการออกแบบ เกี่ยวกับผลิตภัณฑ์จากผ้าทอไทยทรงดำนั้น อันดับแรกผู้ออกแบบต้องคำนึงถึง หลักการออกแบบโดยทั่วไปที่สำคัญคือ ประโยชน์ใช้สอย อีกส่วนหนึ่งที่มีความสำคัญที่นักออกแบบจะต้องคำนึงถึงคือ การคงเอกลักษณ์และการสื่อ ความหมายของลวดลายและสีสันต่างๆ ตามความเชื่อของชาวไทยทรงดำ

ข้อเสนอแนะ

ข้อเสนอแนะสำหรับการนำผลการวิจัยไปใช้

1. หน่วยงานที่เกี่ยวข้องกับการส่งเสริมการพัฒนาผลิตภัณฑ์ชุมชน หรือการพัฒนาส่งเสริมการสร้างรายได้ชุมชน ควรมีโครงการหรือแนวทางในการช่วยส่งเสริมการขาย โดยเฉพาะช่องทางการจัดจำหน่าย เพื่อเพิ่มโอกาสทางการขายและสร้างโอกาสทางการท่องเที่ยวของชุมชน

2. ชุมชนอื่นๆ หรือกลุ่มผลิตภัณฑ์ชุมชนชาวไทยภูเขาเผ่าอื่นๆ ที่มีการผลิตผลิตภัณฑ์ในลักษณะคล้ายคลึงกัน สามารถนำผลการวิจัยไปประกอบการศึกษาเพื่อพัฒนาผลิตภัณฑ์ของชุมชน

ข้อเสนอแนะสำหรับการวิจัยในครั้งต่อไป

1. ควรทำการศึกษาความพึงพอใจต่อการพัฒนาผลิตภัณฑ์ชุมชน จากกลุ่มลูกค้า เพื่อจะได้มีข้อมูลในการพัฒนาปรับปรุงผลิตภัณฑ์อย่างต่อเนื่อง และตรงกับความต้องการของลูกค้าอย่างแท้จริง

2. ควรทำการศึกษาวิจัยในด้านของการพัฒนากระบวนการผลิต ต้นทุน มาตรฐานสินค้า เพื่อยกระดับสินค้า ขยายโอกาสทางการตลาดให้กว้างและเข้าสู่การผลิตเชิงพาณิชย์

บทสรุป

จากผลการศึกษาเรื่องการพัฒนารูปแบบผลิตภัณฑ์ชุมชนชาวไทยภูเขาเผ่าลาหู่ กลุ่มเย็บผ้าแม่บ้านร่มเกล้าเจริญสุข ตำบลคีรีราษฎร์ อำเภอพบพระ จังหวัดตาก พบว่า เดิมชาวไทยภูเขาเผ่าลาหู่ ตำบลคีรีราษฎร์ อำเภอพบพระ จังหวัดตาก อาศัยอยู่ที่อำเภอฝาง จังหวัดเชียงใหม่ ได้อพยพย้ายถิ่นฐานเข้ามาจากการชักชวนของนายพลซึ่งเป็นทหารท่านหนึ่ง และได้เริ่มหาเลี้ยงชีพด้วยการทำการเกษตรและทำเครื่องจักสานเพื่อจำหน่าย และได้มีการรวมกลุ่มเป็นกลุ่มเย็บผ้าแม่บ้านร่มเกล้าเจริญสุขขึ้นมา โดยทำการผลิตผลิตภัณฑ์ชุมชนชาวไทยภูเขาเผ่าลาหู่ เช่น เสื้อคลุม กระเป๋า แต่ยังไม่สามารถสร้างรายได้จากการจำหน่ายให้กับกลุ่มนักท่องเที่ยวได้ เนื่องจากผลิตภัณฑ์ที่มีความเป็นแบบดั้งเดิมสูง จึงได้ร่วมศึกษาและหาแนวทางพัฒนาผลิตภัณฑ์ใหม่ร่วมกับนักวิจัยและ

ผู้เชี่ยวชาญออกแบบและพัฒนาผลิตภัณฑ์ใหม่ให้มีความทันสมัย ตอบโจทย์ต่อการใช้งานและความชื่นชอบของนักท่องเที่ยวมากขึ้น โดยยังคงให้มีเอกลักษณ์ของชาวไทยภูเขาเผ่าลาหู่อยู่ ซึ่งผลกระทบจากการพัฒนาผลิตภัณฑ์ใหม่มีทั้งด้านบวกและด้านลบ โดยด้านบวก คือ ได้ผลิตภัณฑ์ในรูปแบบใหม่ที่มีความทันสมัย ผสมผสานกับเอกลักษณ์ดั้งเดิมของชาวไทยภูเขาเผ่าลาหู่ สร้างโอกาสทางการขายผลิตภัณฑ์เพิ่มมากขึ้น ส่วนในด้านลบ คือ การที่อาจจะไม่ได้รับการยอมรับจากกลุ่มชาวไทยภูเขาเผ่าลาหู่ที่มีแนวคิดแบบดั้งเดิม คือ ผลิตภัณฑ์อาจขาดความโดดเด่นในเรื่องของลวดลายและสีสันตามแบบดั้งเดิมไป ส่วนผลการประเมินความพึงพอใจต่อการพัฒนาผลิตภัณฑ์ของกลุ่มเย็บผ้าแม่บ้านร่มเกล้า เจริญสุข พบว่า มีความพึงพอใจอยู่ในระดับมาก ซึ่งประเด็นที่มีความพึงพอใจสูงสุด คือ ด้านหน้าที่ใช้สอย ส่วนประเด็นที่มีความพึงพอใจน้อยที่สุด คือ ด้านราคาและด้านกรรมวิธีการผลิต

เอกสารอ้างอิง

- กองนโยบายและแผน, มหาวิทยาลัยราชภัฏบุรีรัมย์. (2565). **แผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ ฉบับที่ 12 พ.ศ.2560-2564**. เข้าถึงเมื่อ ตุลาคม 1, 2565, จาก <http://plan.bru.ac.th/แผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ-ฉบับที่-12>
- กิตติพงษ์ เกียรติวิภาค. (2559, มิถุนายน). การศึกษาและพัฒนาการนำผ้าฝ้ายทอมือมาประยุกต์ใช้ในการสร้างสรรค์เพื่อพัฒนาผลิตภัณฑ์ กรณีศึกษา : กลุ่มหมู่บ้านผ้าฝ้ายทอมือบ้านดอนหลวง อำเภอบ้านฝาง จังหวัดลำพูน. **วารสารศิลปกรรมสาร, 11(1)**, 13-51.
- จวีร์วรรณ จันพลาและคณะ. (2559, สิงหาคม). การพัฒนารูปแบบผลิตภัณฑ์ผ้าทอไทยทรงดำเพื่อสร้างมูลค่าเพิ่มตามแนวทางเศรษฐกิจสร้างสรรค์. **Veridian E-Journal, Silpakorn University ฉบับภาษาไทย สาขามนุษยศาสตร์ สังคมศาสตร์ และศิลปะ, 9(2)**, 82-98.
- ธงพล พรหมสาขา ณ สกลนคร และอุทิศ สังข์รัตน์. แนวทางการพัฒนาการดำเนินงานของวิสาหกิจชุมชนในเขตลุ่มทะเลสาบสงขลา.

- Journal of Humanities and Social Sciences, 10(1), 97-122.
ภักพล รื่นกลิ่น. (2565, สิงหาคม). การพัฒนาผลิตภัณฑ์ผ้าทอมือของชนเผ่าลีซู
สู่การผลิตเชิงพาณิชย์ตำบลคีรีราษฎร์ อำเภอพบพระ จังหวัดตาก.
วารสารสหวิทยาการวิจัยและวิชาการ, 2(4), 315-328.
- ระบบบริหารจัดการข้อมูลการพัฒนาคนแบบชี้เป้า. (2565). ภาพรวมคนจนใน
ปี 2565 อำเภอพบพระ จังหวัดตาก. เข้าถึงเมื่อ ตุลาคม 1, 2565,
จาก <https://www.tpmmap.in.th/2565/6307>.
- องค์การบริหารส่วนตำบลคีรีราษฎร์. (2565). สภาพทั่วไป ตำบลคีรีราษฎร์
อำเภอพบพระ จังหวัดตาก. เข้าถึงเมื่อ ตุลาคม 1, 2565, จาก
<http://www.khirirat.go.th/page.php?id=3>